

**UCHWAŁA NR 456/LXXVII/2024
RADY MIEJSKIEJ W DUBIECKU**

z dnia 24 stycznia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.) Rada Miejska w Dubiecku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 - 2026**, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Dubiecko.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

V-ce Przewodniczący Rady
Miejskiej w Dubiecku

Agata Chrobak

Załącznik do uchwały Nr 456/LXXVII/2024
Rady Miejskiej w Dubiecku
z dnia 24 stycznia 2024 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

Dubiecko 2024

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Podstawa prawna podejmowanych działań	3
2. Pojęcie rodziny – cele, zadania i ograniczenia	4
3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku	6
3.1 Asystent rodziny, rola i zadania	6
3.2 Rodzina wspierająca	7
4. Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci z terenu Miasta i Gminy Dubiecko umieszczonych w pieczy zastępczej	8
5. Adresaci programu	9
6. Analiza SWOT	10
7. Cele programu	11
8. Efekty programu	15
9. Realizatorzy programu	16
10. Źródła finansowania programu	16
11. Monitoring i ewaluacja programu	16
Podsumowanie.....	17

Wprowadzenie

Niniejszy **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026**, zwany dalej Programem, jest niejako kontynuacją wcześniejszych programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Dubiecko, powstałą w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzina jest najmniejszą, a zarazem najważniejszą i niezastąpioną częścią życia społecznego, a przede wszystkim środowiskiem, w którym powinien odbywać się naturalny proces kształtowania osobowości jej członków, a szczególnie dzieci. Dlatego też, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane są do wspierania rodziny i do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny, w oparciu o sprecyzowany plan działania. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczej – wychowawczej, należy ją wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, przeżywającej trudności poprzez działania ukierunkowane na wzmacnianie rodziny w wypełnianiu jej podstawowych funkcji.

• Podstawa prawna podejmowanych działań

Program ten opracowano w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426), w myśl którego gmina zobowiązana jest do opracowania i realizacji trzyletniego programu. Ustawodawca przypisał zadania zarówno gminie, powiatowi jak i samorządowi województwa. Pierwszym i najważniejszym elementem systemu wspierania rodziny jest gmina. W niniejszym programie skupiono się na zadaniach gminnych oraz określeniu kierunków działań, które leżą głównie w kompetencjach zasobów instytucjonalnych.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne z ideą i założeniami wielu ustaw, m.in. z:

- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426);
Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021., poz. 1249 ze zm.) oraz ustawa z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023., poz. 535);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn.zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dubiecko na lata 2016-2026.

W świetle zamysłu ustawodawcy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Priorytetem będzie podjęcie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia na wielu płaszczyznach. Ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego.

• Pojęcie rodziny – cele, zadania i ograniczenia

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jest jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Jest naturalnym miejscem wzrastania i rozwoju, pierwszym środowiskiem, które kształtuje człowieka, gdzie dziecko oczekuje klimatu miłości, zrozumienia i zatroskania, które będą podstawą budowy poczucia bezpieczeństwa koniecznego do prawidłowego rozwoju dziecka, jak również prawidłowego funkcjonowania osoby dorosłej w społeczeństwie. Dzieci żyjące w rodzinie uczą się sztuki porozumiewania z innymi, poszanowania odmienności oraz poczucia własnej, jak i innych godności. Codzienny kontakt z kochającym członkiem rodziny daje możliwość na prawidłowy rozwój relacji międzyludzkich oraz pełny rozwój osobowości. Stworzenie atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia należy do obowiązków rodziców. Jest to zarówno ich prawo i przywilej. To rodzice mogą nauczyć dzieci szacunku dla drugiego człowieka, rozwiązywania problemów bez krzyku i przemocy, wymiany poglądów bez kłótni i agresji. Środowisko rodzinne kształtuje jego uczucia, postawy oraz wywiera ogromny wpływ na powstawanie systemu wartości, norm i wzorców

postępowania. Inne grupy społeczne czy instytucje. Takie jak: szkoła, grupy rówieśnicze, różnorodne organizacje, uzupełniają jedynie wpływ rodzin na dziecko. Jednym z ważniejszych atutów decydujących o przewadze rodziny nad innymi środowiskami jest bardzo wczesne, już od momentu urodzenia się dziecka, rozpoczęcie jej oddziaływania. Rola rodziny, jako środowiska wychowawczego nie ogranicza się tylko do wczesnych lat życia dziecka, nie kończy się nawet gdy dziecko jest już samodzielne, czy też zakłada własną rodzinę. Świat życia rodzinnego otacza człowieka i trwa przez całe życie. Każda rodzina ma własną, niepowtarzalną, wewnętrzną organizację i układ stosunków rodzinnych. Za pomocą takiego układu organizacji wypracowuje się w „zdrowej” rodzinie siły, które scalają ją w chwili zagrożenia pozwalając na przetrwanie kryzysu i powrót do pierwotnego stanu. To od członków rodziny zależy w dużej mierze, jak będzie wyglądać przyszłe pokolenie i jaki charakter będzie miała rodzina w niedalekiej przyszłości. Wobec niekwestionowanej roli rodziny w prawidłowym rozwoju dziecka, należy dążyć do takich zmian w systemie wspierania rodzin, które pozwolą przyjść z pomocą w odpowiednim momencie, kiedy wystąpią pierwsze poważne trudności. Możliwość otrzymania kompleksowego wsparcia w sytuacji trudnej, kryzysowej jest podstawą do zatrzymania się i podjęcia działań naprawczych. Ważną kwestią jest również wsparcie rodzin, które w pewnym momencie nie poradziły sobie z prawidłowym wypełnieniem obowiązków wobec dzieci. Praca ukierunkowana na nabycie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, rozwinięcie posiadanych umiejętności, wskazanie zasobów jakie posiada rodzina może pozytywnie wpłynąć na dalsze funkcjonowanie rodziny. Myślą przewodnią zawsze musi być teza, że prawidłowo funkcjonująca rodzina jest najlepszym miejscem dla rozwoju i samorealizacji dzieci.

Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które bardzo często wpływają na dysfunkcje oraz wykluczenie jej w społeczeństwie. Najbardziej zagrażające rodzinie problemy społeczne to: ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo–wychowawcza, alkoholizm, narkomania, przemoc. Wszystkie te dysfunkcje przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w takich rodzinach. Niewydolność rodziców znacznie wpływa i przyczynia się do zaburzeń zaspakajania podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka powoduje różne problemy psychologiczne i negatywnie zmiany w zakresie funkcjonowania całej rodziny. W związku z tym zachodzi konieczność zastosowania wobec nich wsparcia społecznego zarówno w kategorii materialnej jak i pozamaterialnej. Takie wsparcie rodzinom dysfunkcyjnym powinny zapewnić instytucje polityki społecznej państwa. Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i prawidłowym pełnieniu ról społecznych. Pomoc powinna być ukierunkowana na wykorzystanie zasobów własnych rodzin, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest bowiem największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze funkcjonowania. Pomimo, iż powstaje wciąż wiele nowych instytucji nastawionych na wspieranie rozwoju człowieka, żadna z nich nie jest w stanie zastąpić rodziny.

- **Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku**

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku realizuje zadania, w których pomoc nakierowana jest na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparciu osoby w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu otoczenia.

Takie działania to nic innego jak praca socjalna, która jest prowadzona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich zasobów wewnętrznych tj. umiejętności, wiedzy, wzbudzania motywacji do zmiany, a także zasobów zewnętrznych tkwiących w środowisku zamieszkania osób wspieranych. Pracownicy socjalni i asystent rodziny w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, które oprócz ubóstwa borykają się z różnorodnymi problemami. Podejmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jakie niesie za sobą rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi, a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania aspołeczne, które w konsekwencji prowadzą do wykluczenia społecznego.

- **Asystent rodziny, rola i zadania**

Asystent rodziny zajmuje się równolegle z prowadzoną przez pracownika socjalnego pracą socjalną, wsparciem i aktywizacją rodziny. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Podstawowym zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Swoją pracę wykonuje w środowisku zamieszkania rodziny i/lub w miejscu przez nią wskazanym. Główną formą jego pracy jest towarzyszenie (asystowanie). Asystowanie polega na obecności, towarzyszeniu w czymś, uczestniczeniu, służeniu wsparciem poprzez wspieranie informacyjne, emocjonalne, instrumentalne w różnych czynnościach dnia codziennego.

Obecnie w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dubiecku zatrudniony jest jeden asystent rodziny, w pełnym wymiarze czasu pracy. Liczba rodzin objętych wsparciem jest porównywalna do lat poprzednich.

Problem związany z niewydolnością wychowawczą oraz potrzebą dalszej współpracy z rodzinami wskazują poniższe dane.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021 - 2023

Tabela nr 1

2021 rok		2022 rok		2023 rok	
Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba dzieci w tych rodzinach
16	37	14	33	18	38

Źródło: Opracowanie własne MGOPS Dubiecko

Główne dysfunkcje w rodzinach objętych asystenturą to:

- Obniżone kompetencje opiekuńczo – wychowawcze (niska wiedza o potrzebach i możliwościach dziecka, wyznawanie wartości dopuszczających przemoc);
- Niepełnosprawność intelektualna;
- Niskie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego (nieumiejętność racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, zaburzona hierarchia potrzeb, niska umiejętność utrzymywania czystości w mieszkaniu, niska umiejętność przygotowywania posiłków pełnowartościowych , brak lub niskie umiejętności w zakresie remontów i napraw w mieszkaniu);
- Niskie umiejętności samodzielnego realizowania spraw na rzecz domu i rodziny oraz rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych;
- Uzależnienia;
- Zadłużenia wynikające z zaciągania kredytów;
- Trudności w utrzymywaniu pozytywnych relacji (niska umiejętność komunikowania potrzeb i stawiania granic, rozwiązywania konfliktów, przemoc);
- Trudna sytuacja socjalno– bytowa (mieszkania o bardzo niskim standardzie, zbyt mała ilość mieszkań komunalnych w stosunku do zapotrzebowania rodzin z dziećmi);
- Brak lub dezaktualizowane, często nieadekwatne do potrzeb rynku pracy kwalifikacje zawodowe;
- Uzależnienie od świadczeń pomocowych (m.in. świadczenie rodzinne, fundusz alimentacyjny, stypendium, dodatek mieszkaniowy).

- **Rodzina wspierająca**

Inną formą pomocy rodzinie wprowadzoną omawianą ustawą są rodziny wspierające, których zadaniem jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy z asystentem rodziny. Rodzina wspierająca ma aktywnie pomagać przy przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej, a nie ją wyręczać. Formy takiej pomocy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od ich inicjatywy i pomysłowości. Współpraca między rodzinami daje możliwość dzielenia się doświadczeniem i ukazywania praktycznych metod rozwiązywania problemów. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone rodzinom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą burmistrz zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

- **Partycypacja w kosztach utrzymania dzieci z terenu miasta i gminy Dubiecko umieszczonych w pieczy zastępczej**

Zgodnie z ustawą, zadaniem gminy jest szeroko pojęta profilaktyka, praca z rodziną i pomoc w opiece i wychowaniu dziecka. Natomiast zadania związane ze sprawowaniem rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przypisane zostały powiatom. W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej (w rodzinie zastępczej) i instytucjonalnej (w placówce opiekuńczo – wychowawczej). Zgodnie z ww. ustawą, za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki:

- w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka,
- w drugim roku – 30%
- trzecim i następnych latach – 50%.

Na ten moment obowiązujące jest Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 marca 2023 roku w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości i pomocy dla osoby usamodzielnianej.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka oraz niezwłocznie w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, w obu sytuacjach decyzję podejmuje Sąd Rodzinny. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia przez nie pełnoletniości. Osoba, która osiągnęła

pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo – wychowawczej, za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka lub dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 rok życia, jeżeli np. się uczy.

Liczba dzieci z terenu miasta i gminy Dubiecko umieszczonych w pieczy zastępczej na dzień 29.12.2023r. (czas opracowywania programu).

Tabela nr 2

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej finansowanych ze środków gminy	Rodzina zastępcza			Rodzinny dom dziecka	Placówki opiekuńczo – wychowawcze	Pogotowie rodzinne
	Spokrewniona	Niezawodowa	Zawodowa			
Razem:	2	2	0	0	3	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z PCPR w Przemyślu

• Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy Dubiecko przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

• Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Tabela nr 3

Mocne strony	Słabe strony
- Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, - Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, - Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Baza instytucji wspierających rodzinę (MGOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki, (świątlice szkolne), - Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty, - Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, - Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży, - Dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych, - Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.	- Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, - Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodziny) - dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu z usług w miejscowości gminnej, - Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela, - Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej, - Brak w środowisku " animatorów kultury" osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież, - Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów, - Wyuczona bezradność i roszczeniowość uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.

Szanse	Zagrożenia
- Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, - Rozwój wolontariatu, - Edukacja rodziców, - Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych, - Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym.	- Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów, - Zanik więzi i tradycji rodzinnych, "pęd życia", - Wzrost kosztów utrzymania rodzin, - Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności, - Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, - Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu.

Źródło: Opracowanie własne MGOPS Dubiecko

• **Cel główny i cele szczegółowe Programu**

Cel główny: Wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

Cele szczegółowe:

- Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowej wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.
- Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Tabela nr 4

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Źródło finansowania
Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.				
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Urząd Miasta i Gminy w Dubiecku	Liczba i rodzaj działań. Liczba osób objętych wsparciem.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Wpieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Urząd Miasta i Gminy w Dubiecku Placówki oświatowe	Liczba i rodzaj działań	Środki własne, środki zewnętrzne
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	Środki własne, środki zewnętrzne.

społeczeństwie.				
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyśle	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Środki własne, środki zewnętrzne.
W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Zapewnienie	2024 - 2026			

dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy		Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Urząd Miasta i Gminy w Dubiecku PCPR Przemyśl	Liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.	2024 - 2026	Szkoły Gminny Ośrodek Kultury w Dubiecku Gminna Biblioteka Publiczna	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach	Środki własne, środki zewnętrzne.
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.				
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Urząd Gminy w Dubiecku	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	Środki własne, środki zewnętrzne
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Urząd Miasta i Gminy w Dubiecku	Liczba dzieci korzystających z posiłków.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Placówki opieki zdrowotnej Szkoły	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie	2024 - 2026	Miejsko-Gminny	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych	Środki własne, środki zewnętrzne.

zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.		Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Urząd Miasta i Gminy w Dubiecku	ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.	
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.				
Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku	Liczba rodzin przeżywających trudności.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Policja	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy Domowej w rozwiązanie problemu przemocy domowej.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Policja	Liczba założonych Niebieskich Kart.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Urząd Miasta i Gminy w Dubiecku	Liczba rodzin objętych pomocą.	Środki własne, środki zewnętrzne.

Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Sąd Rodzinny i Nieletnich	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.	Środki własne, środki zewnętrzne.
Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	2024 - 2026	Pracownicy socjalni Asystent rodziny	Liczba szkoleń i konferencji	Środki własne, środki zewnętrzne.
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	2024 - 2026	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku Poradnia Psychologiczno-pedagogiczna Placówki opieki zdrowotnej	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych. Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego. Ilość rodzin korzystających z profesjonalnej pomocy.	Środki własne, środki zewnętrzne

Źródło: Opracowanie własne MGOPS Dubiecko

• **Efekty Programu**

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,

- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

• **Realizatorzy Programu**

Program realizuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku przy udziale:

- Urzędu Miasta i Gminy w Dubiecku,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubiecku,
- Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Placówek oświatowych z terenu Gminy Dubiecko,
- Placówek Służby Zdrowia,
- Organizacji Pozarządowych,
- Posterunku Policji w Dubiecku,
- Kuratorów Sądowych,
- Sądów – Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Przemyślu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Przemyślu,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Przemyślu,
- Parafii z terenu gminy Dubiecko

• **Źródła finansowania Programu**

Finansowanie 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Miasta i Gminy Dubiecko, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

• **Monitoring i ewaluacja Programu**

Program będzie koordynowany przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubiecku. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Monitorowanie odbywać się będzie poprzez przedstawienie Radzie Miasta i Gminy Dubiecko corocznego sprawozdania z realizacji działań MGOPS.

• **Podsumowanie**

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dubiecko na lata 2024 - 2026 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny. zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej. zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Uzasadnienie

Obowiązek opracowania, realizacji i uchwalenia gminnego programu wspierania rodziny jako zadanie własne gminy został określony w art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodziny na terenie miasta i gminy Dubiecko. Realizacja Programu ma za zadanie zapobiegać dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę w wypełnianiu jej podstawowych funkcji związanych przede wszystkim z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. Aby osiągnąć założony w Programie cel, wskazane jest zaangażowanie jak największej liczby podmiotów podejmujących działania w obszarze wsparcia rodziny.

V-ce Przewodniczący Rady Miejskiej w Dubiecku

Agata Chrobak